

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
5 novembre st. v.
17 novembre st. n.

Ese in fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principala 375 a.

Nr. 45.

ANUL XXV.
1889.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Impăratul peștilor.

— Basm.* —

A fost odată ca nici odată, când n'ar fi nu s'ar povesti; șirul povestii d'aici incolo s'o găti.

A fost un om care se indeletnicia cu pescăria; și ăst om avea un fecior, pe care-l învăță tot meșteșugul lui, că veți bine, alta de unde să șcie?

Intr'o ți, dând cu năvodul, ecă prinse un pește mare și frumos; avea niște solzi de luciau par că erau pietre scumpe. Dcă-l prinse, îl duse la mal de-l dădu lui fiu-seu să-l ție, și el o luă ér pe eleșteu, ca să mai prindă.

N'apucă să se depărteze bine pescarul, și se pomeni fiu-seu că peștele vorbește, și-i dișe cu graiu blând și par c'ar fi plâns: »Băețas, băețas, aruncă-me 'n apă, că eu sânt împăratu peștilor și de-mi vei face binele ăsta și eu mult bine ți-oi face ție.»

Băiatul s'a minunat când auđi că vorbește peștele și lăcându-i-se milă de el, că se rugă de-ar fi muiat ș-o inimă de piétră, îl făcu scăpat in eleșteu.

Peștele cum se vėđu la largu lui, se cufundă odată și ér eși d'asupra apei, ș-apoi se dete afund de tot.

Trecu ce trecu și ecă se 'ntórse pescarul 'njurând ca un turbat, că nu mai prinsese nici un solz de pește.

— E, incailea, ceva bun peștele-ăla mă? intrebă pe fiu-seu.

— L'am aruncat in apă, taică, că a vorbit și s'a rugat de mine să-i dau drumul; dișea că e împăratul peștilor, respunse băiatul.

Pescarul nici una, nici doue, cum eră necăjit, luă pe băiat la bătaie... Că aoleo, că vai de mine, tată-seu dădea; și dăi și mai dăi până ostenind îl făcu scăpat.

Se duseră ei acasă și 'n séra aia postiră sdra-văn, ca in ajunul Paștelui, că nu mâncară nimic.

A doua ți, nu șcieu cum ti veni pescarului și ér îl ia la bătaie; și ađi așă, mâne așșderea, se luă băiatu de gânduri cu atăta bătaie și 'ntr'o ți își luă și câmpii.

Se duse el drept inainte multă vreme și dădu de un oraș; cum intră in el, ecă, lângă un zid, un pitic, care cum îl vėđu, veni la el și-i dădu țiua bună. El cum eră singur, prinse bucuros să se 'mprietenescă cu piticu și se prinseră frați de cruce, jurându-se să nu se mai despartă de loc și ce-o avé să 'mpartă 'n doue.

* Povestit de Ion Georgescu din com Botești, jud. Dâmbovița.

Să 'mpartă, să 'mpartă, da ce să 'mpartă? că n'aveau chioră para 'n buzunar; decă vėđură, se otărîră să se bage slugi.

Găsiră ei loc, amėndoi la un stăpân, se tocmiră și isprăviră. Intr'o ți cum sta piticu la pörtă, că-și sfērșise treba, eca vede un om călare pe un cal și ăst om mai mână cinci cai din'apoi, și avea cu el ș-o slugă. A doua ți tot pe vremea aia, omul cu caii trecu ér cu altă slugă, a treia ți ér și tot cu slugi noi.

Piticul, vėđend că tot schimbă la slugi mereu, se tot gândiă: »Mėi, ce-o fi făcend el cu slugile ale vechi?« da nu-și putea da cu socotėla de loc. Pân' se otărî intr'o ți, să se ia după el, să vėđă und' se duce și ce face.

Plecă el deci și se duse in tėrg, ș-acolo așteptă până trecu bogatul călare și vėđend un om care sta cu mâinile 'n sîn, îl tocmi, îl puse pe cal și plecă cu el; Piticul după ei. Trecură ei printr'o livede frumósă, numai cu flori; după aia intrară intr'o pădure și umblară ce umblară și se opriră la rădăcina unui pom. Dcă se opriră, descălicară, ér bogatul scóse dintr'o traistă o fringhie, o atėrnă de-un cãrlig de fier ce eră bătut in pom și puse pe omul ce eră cu el să se suie.

Se sul omul tocmă 'n vėrf, ș-acolo, de ce dădu? Să te miri, să te cruceși... coșcogeamite coșu, plin cu petre scumpe.

— Aoleo, nene, că mi-a zburat vederile, batele-ar pãrdalnicu de nestemate!...

— Ai de scobóră cu el, dișe bogatul, și nu mai urla acolo.

Sluga se scoborí cu coșul jos, bogatu-l deșertă in niște desagi și după ce-l deșertă, îl dădu să-l suie la loc de und' l'a luat:

Se urcă bietu om, puse coșu la locu lui și când să se dea jos, ia fringhia de unde nu e!

— Ia atėrnă fringhia-aia boerule, să me dau jos, că dór n'oi sări d'aici să-mi frang ceva, să remăi beteag.

— Ba n'am gându tati; respunse bogatu, așeđendu-și petrile bine 'n desagi.

— Măre lăsă gluma...

Mai dișe el ce mai dișe, dar bogatul se făcea că n'aude și sãrind pe cal, pe-ací-i fu drumul.

— Mė, boerule, mă, ia stăi, ia... Mė, vin mă, de-mi ajută să me dau jos, că n'am vorbit să me lași aici.

Boerul de und' s'auđă, că fugea de scăpãrau copitele cailor.

Biėta slugă vėđend că se 'ngróșe gluma, că boerul se făcuse nevėđut, incepu a plãnge de-ți eră mai mare milă să-l fi auđit.

Piticu sta ascuns, că vrea să vėđă, ce s'o mai intėmplat.

Când tot zbieră săracu, ecă, dintr'o scorbură dela rădăcina copacului, ese un bălaur cu o gură de te luă frôza și 'n cet se sui frumos pe pom în sus, pân' ajunse 'n vârî, unde eră bietu om, și unde deschise gura d'o făcû cât tôte țilele și beli niște dinți de gândiai că sînt lopeți, dintr'o 'mbucătură n'avû ce-ale ge din bietu om. Er după ce-l înghiți, deschise er gura și vërsă din ea pietre scumpe roșii, și mai verđi și mai albe până umplû coșu și după ce-l umplû, se coborî și intră frumos în scorbură lui.

Bietu Pitic inlemnise acolo de frica și de mila bietului rumân, da când vëđû că balauru a intrat în vâgăuna lui, o luă și el inapoi pe drum și se 'ntorse acasă.

*

A doua țî, când trecû bogatu cu caii prin tîrg, cine-i eși 'nainte să se ducă să-i ajute 'n pădure? . . Piticu săracu, chiar el, că șciea el ce șciea și avea în gînd ce-avea.

Se tocmi, și hop! pe cal. Trecû el cu bogatul orașul, trecû livedea, trecû și pădurea și ajunseră la pomu cu pricina. Cum ajunseră, bogatu atêrnă fringhia, Piticu se urcă, luă coșu, cum îl invêță stăpănu-seu și se dădû jos cu el.

Bogatul deșertă petrăriile în dăsagi și-i dădû coșu să-l suie la locu lui. Piticu nu, că i-a venit ametețelă și nu se mai suie.

— Păi ce fac cu coșu? întrebă bogatul supêrat.

— Ecă ce să faci? suie-l dumneata ș-asta e.

Cum să se suie? că decă se suia trebuia să se și cobore, că nu eră nebun să remăie acolo și decă s'o coborî și n'o lăsă pe nimeni sus, nu mai lăsă nici șarpele pietre.

— Măi, că sue-te, că-ți dau un pumn de nes-temate de coala din coș.

Piticu de loc.

— Sue-te mă, c'asă ne-a fost invoiela.

— Oliu, mămulică Dòmne, cum se 'nvêrteșce pământul cu mine, urlă Piticu neșind sémă la vorbele bogatului, și se tăvăliă.

Decă vëđû bogatu că nu e chip s'o scotă la cale cu el, luă coșu frumoșul și se sui să-l puie la loc.

Piticu atât așteptă, că cum îl vëđû, cu cōda ochiului sus, îi trecû și ametețelă și tot și se repeđi la fringhie ș-o desprinse de cãrlig de remase bogatu spînzurat în pom.

— Lasă fringhia mă, ce faci? las'o acolo să me dau jos!

— Las' că stai tu bine ș-acolo, țise Piticu în-călecând.

— Măi Piticule mei, îți dau desagii plini, numai pune fringhia să me dau jos . . . Piticu își vedea de trebă de se aședă bine pe cal și când isprăvi, se 'ntorse spre bogat:

— Remăi vere, cocoțat, îi țise el, — și piro-nindu-și piciorele 'n burta calului, o luă 'ndêrêt spre oraș.

Dă-i bietu bogat în sus, dă-i în jos, nimic! De sărit nici gînd, că-și spârgea capu de nu-și mai găsiă nici țândări din tivgă . . . Incepû a plînge și plîngi, și plîngi pân' auđi bălauru! dec' auđi, se sui sus, și-l 'mbucă pe d'antregu, — și ec'asă se sîrși cu el.

*

Acû Piticu vrea să se ducă acasă la bogat, da cum să facă, că nu șciea unde sta? . . Lăsă și el caii în voia lor și ei îl duseră drept acasă . . . Acolo porțile 'nuciate. Căută el și găsi într'o desagă cheia, descuie și intră. Decă intră 'năuntru, îl găsi vîrtelnița când vëđû ce bogății erau strînse acolo, dar își veni în fire cu rînd și deșertând desagii, plecă să-și găsescă tovarășu.

Balauru pescarului sta trist că nu șciea ce se făcuse Piticu. Când îl vëđû, par că vëđû pe Dđeu, așa se bucură.

— Ce te-ai făcut? unde-ai fost? tot întrebă el.

— Las' că țî-oi spune eu pe urmă, îi țise Piticu; acû i-ați simbria și ai cu mine.

Băiatu decă auđi așa, se duse la stăpănu-seu și-i spuse că nu mai stă și să-i dea ce-i se cuvine:

— Mă, da ție țî s'a făcut nălucă, or ce-ai? Ce-ți vine așa odoronc-tronc odată?

— Să-mi dai și să-mi dai, țicea băiatu, că nu mai stau.

— Asta e sărit, se gîndi stăpănu-seu, să-i dau și să me scap de belea; te miră-te ce-mi s'o mai întemplă cu el. Na, și du-te cu Dđeu, mă băete, îi țise dînsul, dându-i dreptul lui. Er băiatu plecă și se duse cu Piticu la casa bogatului. Acolo decă ajunse și decă intră înăuntru, ințeleni de tot de mirare, când îi spuse Piticu că tôte bogățiile alea sînt ale lor.

— Măi tovarășe, tu-ți bați joc de sufletul meu! . . .

— Ba nici gînd n'am.

— Bogățiile-astea sînt tôte ale nōstre?

— Fără lipsă.

— Mă, da minunat ai fost, nene! țise el într'un sfêrșit, auđind cum a pus mîna Piticu pe atâtea bogății.

*

Imbogățindu-se băiatu pescarului și Piticu ta-man ca limbașalile, se duse vestea de averea lor ca de popă tuns. În vremea aia împêratu vrea să-și mărite fata și dăduse stōră 'n țeră, că cine s'o găsi să stea cu ea o nōpte în odaie, a ăluia va fi, că fata asta avea ce-avea, că se măritase de 99 de ori și toți ginerii se prăpădiseră, că a doua țî nu le mai găsiă decăt ôsele și nu se șciea cine-i mîncă.

Piticu auđind, și ca om priceput, nu pierdû vreme și se duse la palatu 'mpêratului și spuse că el are un frate de cruce, care se prinde să 'ncerce să-i ia fata de nevastă.

Împêratu a prins bucuroș și i-a țis să vie cât de curênd, că decă va puté scăpă, fata va fi a lui.

Piticu dădû fuga acasă, spuse tovarășului seu isprava și-l luă de se duseră amêndoi la palat.

Sêra când intră băiatul pescarului cu fata împêratului în odaie, intră și Piticu și se intinse pe jos.

Peste nōpte, se sculă și luă tovarășu și-l puse binișor într'alt pat, și după aia, scōse paloșu și se puse la pîndă. Nu trecû mult și ecă ese din fată un bălaur mare; Piticu cum îl vëđû, harș! îi reteză capul cu paloșu. După aia sculând și pe ginere, îi țise:

— Șciî invoiela, tovarășe? Ce vom avé, pe din doue . . .

— Așă e, îi respuse băiatu.

Er Piticu se repeđi odată cu paloșu în spre fată dicênd că o va tăiă în doue ca să ia jumêtate.

Când se repeđi, fata de frică, nu-și țeam ieni, și-i eși din gură un ou. Piticu se mai repeđi de doue ori și mai eșiră doue ouă.

— Acû, țise el, ia-ți nevêsta și fii sănêtos, că bălaur eră, ucigă-l tōca, și el fătase încă trei ouă, care aveau să se facă trei bălauri.

Apoi, mai spuse băiatului că el e peștele pe care l'a prins tat-seu și căruia el i-a dat drumu în apă; și fiind că i-a făgăduit că-i va fece mult bine, el s'a ținut de vorbă și i-a dat bogății și l'a făcut ginere de 'mpêrat.

Ș-acû, mai țise el, aibi parte de mirésă și de tôte bunurile, și remăi sănêtos. Cum țise vorbele astea, peri din ochii lor.

Când se luminează de ziua și veni împăratu, îi vedu teferi și sănătoși; după ce bucurie pe el și pe totă lumea! că n'îr'un ris și-un cântec au dus-o toți, șapte zile și șapte nopți.

Și eram și eu p'acolo, bate-m'ar norocu, c'abia me n'căpea locu.

C'am mâncat
De m'am umflat
Ș-am remas gros,
Ca un griere borțos.

Dumitru Stăncescu.

Vine erna.

Vine erna, vine erna, flori și câmpuri se usucă
Și in suflete s'aprinde, dor de jale, dor de ducă;
Sufală vântul, vijtește, apele din vad s'abate,
Liniștită și de veră a remas pe jumătate
Și nopți negre, ca păcatul, tot pământul îl cuprinde;
Er troianul crește, crește, stăpânirea își intinde!..

Unde este rîndunica ce sub strașine de case,
Deșteptă, cu ciripitu-i, 'n zori copile somnorose?
A plecat...

Acuma corbul prin văduhuri croncăneșce
Și 'n pădurea cu stejarii, urlă lupul, te 'ngrozeșce!
Trist e cuibul cel de grangur, ce se lăgănă la sôre,
Căci adôrme 'n el ascunse, paseri negre cobitôre;
Trist pământul căci podôba-i sub omëtul greu s'ascunde,
Trist tot omul și 'ntristarea pân la suflet îi pîtrunde!..

Vine, vine, primăvera, flori pe câmpuri er s'arată;
Curge unda pe pripôre, arginție și curată,
Copilișele 'n cosițe pune eră viorele,
Sub arțar, din salbă môle, eră fac acum mărgelile...

Vine, trece, erna, veră, se 'nverteșce rôta vieței,
Dar, in urmă-i tot se scurge, anii dulci ai tinereței!

Smara.

Francisca de Rimini.

— Tragedie in cinci acte, de Gustav Drouineau. —

(Urmare.)

Scena VIII.

Acciași, principele Scala, Zordini, guelfi, gibelini, dame.
Francisca le ese inainte.

Malatesta. Domni cavaleri, cari totdeuna știți a ve arată ingrozitori in luptă și strălucitori la Curte, veniți de luați parte la bucuria cea mare ce m'a ajuns astăzi. Etă fratele meu; el vine să vedă patria sa, — iubită așa de mult de inimile brave ca cea a lui.

Paolo. (Salutând.) Florello, Colonna, Zordini... Principe... Alberti, a căror curaj nici odată nu s'a desmințit, me bucur din suflet revădându-ve după lunga mea lipsă...

Malatesta. Domnilor! vom celebră venirea lui chiar in această oră: In grădina mea, închisă din tôte părțile, se pregăteșce o luptă cavalerescă. Acolo, mânduind lancea și spada, cum vom ști mai bine, vom pute să ne atragem privirile damelor. O eșarpă se va oferi celui triumfător; deci, ori ce mânduitor de arme ghibaci, incerce-și știința și vigôrea cu Paolo; ferul inferbintat va trebui să triumfe, fără vîersare de sânge.

Francisca. (Aparte.) Ah! cât sufer!

Principele. Aideți să ne îmbrăcăm armurile.

Paolo. Dta, principe de Scala?

Principele. (Vesel.) Pe toți sfinții! sînt fôrte setos de a zdrobi o lance cu dta. — Am venit la Rimini intr'adins pentru a me esercită in lupte, (arătând pe Malatesta,) sub un Malatesta, faimos in ale cavalerismului. — A me esercită, contra dtale, un rival așa de temut, e un prilej de care voi să profit. Cutezi deci a susținé aici că iubita mea e mai frumoasă...

Paolo. (Punënd mâna pe sabie.) A!.. (Revenind.) E... nu o mai am. (Dante apare.)

Principele. Âncă un necredincios!

Scena IX.

Acciași, Dante.

Guido. Salut pe Dante! (Toți îl incungiură și-l salută.)

Zordini. Aici, alinatorul durerilor!

Francisca. Cum! Dante, dta ești?... Am aflat tôte nenorocirile de cari ai fost lovit...

Zordini. De câte ori am recitat cantatele sãle plângetôre cari știu așa de bine a surprinde sufletele femeilor...

Paolo. Consiliul din Florența te-a proscris?

Zordini. Dar vei găsi atâția amici...

Guido. Versurile tale farmecă curțile unde apari...

Dante. (Surișend cu amărăciune.) De unde, de multe ori me alungă, — unde nu capët nici odată decât o indurare stêrpă. E crud câte odată de-a le suî scările!

Guido. Decă talentele tale imprășciete, de gibelini...

Dante. Principe... Library Cluj

Guido. Vino la mine.

Dante. La dta? (El întörnă ochii spre Francisca, o contemplă și plânge.)

Malatesta. Cum, plângi Dante?

Dante. Admirând pe dômna, și grația sa atin-getôre, me gândesc la Beatricea, scump idol al amururilor curate, ridicat la cer prè de timpuriu, și pe care încă tot îl iubesc. (Cu estaz.) Oh! când frumosul nostru cer, nôptea, străluceșce in tôte puterea lui, cred că o vîd trecënd cu corpul presărat de stele.

Paolo. Serman amic!

Francisca. Te plâng.

Dante. Ea a suferit mult.

Francisca. Vai!

Dante. Inima ei eră deschisă pentru atâta amor...

Malatesta. (Brusc.) Aide! incetați cu plânsul! (Lui Dante.) Și tu, pentru ce ațiți încă mai mult lacrămile?

Dante. (Mirat.) Eu?

Malatesta. Linișteșce-o mai bine, și citeșce-ne câteva versuri.

Francisca. Faceți-ne această onôre. (Dante face un semn afirmativ; toți se pun pe scaune.)

Dante. (Aparte.) Trebuie să schimbăm aceste inimi dedate spre reu. Să redeștept pe Paolo. (Deschide un manuscris și citeșce.) »Cântată. Italia.«

»Corabie făr' de cârmă, aplecată 'n mii de vînturi,

»Italia, unde crima durerea-mi adânc loveșce,

»Italia, unde papa, in a lui aprige-aventuri

»Făr' de milă, lăr' cruțare, ca pe-un rob me umileșce;

»Plângi de-atâta ambițiune ce năsipu-a sângerat,

»Plângi căci astăzi intre nații tu nu, nu mai ești regină,

»Ești de risul lumii tôte, ești un corp prostituat!..

»Gloria ta unde este? Cine ție-ți se 'nchină?

(Murmure de desaprobare.)

*

„Marii tei, prin lingușire, pizmă, târesc vîeța lor,
 „Și in tina 'n care 'nnotă, inocența o mănjesc;
 „In loc de dreptate astăși au grôza pumnalelor,
 „Și cu ele ori ce victime, după ploie, le-amuțesc!
 (Murmure.)

„Voi, suplicii infernale, sunteți astăși pe pămînt!
 „Căci din lîgăn omul este cătră viciu inclinat.
 „ — Dar mai étă și 'mpêratul cu-alui strigăt drept și sfânt!
 „Guelfi! temeți-ve de Cezar, drept amic, drept potentat.
 (Murmure prelungite.)

Malatesta. (Intrerumpînd.) Iubesc in tine pe poetul, dar nu pe gibelinul.

Paolo. O frate!

Dante. Ascultați-me!

Malatesta. Ce gând ai?

Dante. (Cu esaltare.) Am unul, in fundul acestui suflet zdrobit. Da, vin să aduc pocăința in inimile vostre, și in acelaș timp să ve convertesc la partidul gibelin.

Malatesta. Pe noi?

Guido. Și-l mai ascultăm? ..

Malatesta. Tu?

Dante. Nu eu, ci patria. Ea e lovită, e ucisă. pică, și ve strigă: „La mine! tot „sângele-mi se scurge!« La arme tineri! Dormiți inainte de timp, lucrători nepăsători; sabiele vostre ruginesc in tîcă.

Un cavalier. (Aparte.) Cerule!

Prîncipele. (Aparte.) Ce aud?

Dante. Intrebunțați-le pentru a pedepsi cu ele...

Guido. (Cătră cavaleri.) Oh! asta e prî mult!

Dante. Amici! o sută de tirani neinduplecați... (Guelfii trag spadele seculându-se.)

Francisca. Ah! ..

Malatesta. (Amenințînd.) Poete! ia-ți sîma. Nici un cuvînt mai mult!

Paolo. (Aruncîndu-se cătră guelfi.) Nenorocire celui ce-l va atinge!

Dante. (Observînd pe Paolo.) El se inflăcăreză! se indigneză! (Tare.) Ei bine, me voi mulțumi cu cetirea altor versuri. (Toți șed ér.) Vorbesc aici, de un amor criminal dar atîngător.

Francisca. (Aparte.) Mi se pare că el me privește.

Dante. (Cetînd.) „*Infernul. Cîntul al cincilea.*«

„Amîndoi atunci intrarăm in a doua 'ngrăditară:

„Vuet ingrozitóre, in urechi ne străbătură;

„O furtună făr' de margini, ca și marea furiosă,

„Goniă sufletele 'n cărduri in prăpastia focosă.

„ — Vai! ce-s astea, și-mi, Virgine? — intrebai cu 'nfiore.

„ — Sînt inimele perdute prin amoruri trădătóre...“

Francisca. (Aparte.) O Dîmne!

Dante. „Cari se shucium făr' de-astîmpêr in aceste gropi hidose

„Și sosesc mereu in cărduri din ce 'n ce mai numeroșe.“

Francisca. O! ce crudă sîrtă!

Dante. (Cu foc.)

„Sub purpură și mătasă adormiți voi remușcarea,

„Dar curînd, curînd trompeta pe morți îi va deșteptă.

„Voi cu inimele drepte cătră cer luați cărarea, —

„Tremurați cei cu pîcate, cerul ve va fulgeră!

„Cu voi, nu mai e speranță! suferința cea de veci...“

Francisca. Suferința in veci!

Dante. Voi, amoruri vinovate, schinguirea ve aștepti!

Francisca. (Ridicîndu-se.) Incetéză! (Toți se scîlă.)

Malatesta. Ce ai tu?

Guido. Fica mea!

Dante. (Aparte.) Ea s'a îngălbenit și tremură. S'ar puté...?

Malatesta. Tu te îngălbenesci și mâna-ți arde.

Francisca. Nu e nimic... iertați-me... tată...

Guido. Frica a spîriat mintea ta, fică...

Francisca. Aidem de aici părinte... (Damele incungiură pe Francisca, care se indepărtéză cu Guido; Malatesta face semn cavalerilor să iasă.)

Dante. (Aparte.) Ce presimțire! (Ese.)

Scena X.

Malatesta, Paolo.

Malatesta. Jalea o zugrumă.

Paolo. Și cine i-o pricinueșce?

Malatesta. Cine? — nu șciu; ah decă aș șci!.. Dar va trebui ca ea să se tradeze; cu mânil mele voi rupe vîlul ce ascunde acéstă taină. Spune-mi tu, frate, decă amorul soției tale ar fi răpit de un trădător, care ar invenină viéța-ți, — ce-ai face tu?

Paolo. Spada mea ar răpi dîlele acelui mișel, și mi-ar redă onóra.

Malatesta. (Privindu-și sabia.) Și eu... am spada mea.

Paolo. (Cu foc.) Creți tu óre că Francisca s'ar injosi ca să sufere pofta criminală a unul amant? Ai tu vr'un motiv óreși-care, pentru ca să-i batjocorești virtutea prin bănueli rușinose?.. Rspunde, ai?.. De ar fi drept că Francisca s'ar injosi până la un așă punt, acest ultragiu ar fi inspăimîntător! Spune-mi numele complicelui seu. — Bertold! onóra ta ca și a mea îmi e sfântă, și jur pe ceruri că te voi resbură; trebue ca doi frați să se ajute in durerile lor; ordonă și atît sabia cât și dîlele mele îți vor aparținé.

Malatesta. (Aparte.) Și eu îl bănuiam!.. (Tare.) Cunoscîndu-mi intristările mele, sînt sigur că tu le vei indulci. Iubirea frătescă te inspiră și te inflăcăreză; voi avé dar un amic care va puté ceti in inima mea, cărui fără nici o sfielă îi voi spune tóte durerile mele, și care-mi va primí lacrămile cu o compătîmire sinceră; el nu va invinováți de slăbiciune amorul meu: afrontul ce-l resimț eu, dar... atît cât și pe mine îl jigneșce și pe el. Priveșce, veđi acest corp, fără grații, slăbănogit, ros de prî mult amor, veșteđit inainte de timp! (Cu amărăciune.) Cum să plac? Pentru ce nu mai am încă puterea și frumuseța? (Privind pe frate-seu cu admirare.) Ce deosebire strălucitóre e in tine...

Paolo. (Intrerumpîndu-l.) Dar rivalul teu?..

Malatesta. Bănuielile mele nu sînt încă sigure. Dar, să veghezi in tăcere la jocurile cavalereșci, la prînduri, pe descreeratul...

Paolo. Care?

Malatesta. Zordini.

Paolo. Acest trubadur celebru a căru versuri se cîntă in tótă Europa?

Malatesta. Ingâmfat, nebunatic, gata de a isbucni, el se crede iubit de tóte femeile ce le intîlneșce in cale-i. Decă Francisca... măgulită... el o laudă in versurile lui... am un martor sigur... Plînge-me... ț-o mărturisesc... Mi se pare că mintea-mi se zdrobeșce... Amorul ei... Infernul nu pôte avé vr'o muncă mai crudă...

Paolo. Cerule!

Malatesta. Fug de tóte privirile când accesul meu incepe; da, durerile mele sîmîn de multe ori cu nebunia. Nóptea, cu tótă lumina ce aruncă candelabrele mele, eu ved, la căpîteîul meu, trecînd... trecînd niște fantome palide acoperite cu carpe negre; când voi să ațipesc aud niște risete de uriași, risete inspăimîntătóre!.. Dîua, memoria mea fuge, și in unele momente visez tréz, revéd in ochii-mi deschiși tóte scenele din nóptea trecută... Și aceste umbre sîmîn totdeuna cu Francisca... Priveșce, uite,

COPILUL RESFĂȚAT.

mi-i frică să me gândesc chiar, mâile mele tremur; crede-me, nu mai iubi nici odată!.. Acum, aidem să luăm parte la lupte, căci semnalul s'a dat. (Ese cu pași rari.)

Scena XI.

Paolo.

Zordini!.. un trubadur îndrăznește să fie rivalul meu! El!.. Eu însuși!.. O Dómne! totul se urzește in contra mea. Gura ei a respirat acest aer pe care-l respir eu; aceste bolte au resunat de dulcile sunete ale vocii sale; piciorile ei au atins marmurile ce le vęd. O! ce arqđtore otravă circulă in vinele mele... Francisco, privirea ta me urmărește și me arde... Zordini e iubit?... De ar fi!.. Tremur... Dar nu, me voi stăpăni, m'am hotărît... Ce ăic eu? Trebuie s'o vęd, să întreb sufletul ei, s'o silesc să roșescă de rușinosa ei patimă... să resbun pe fratele meu, in sfărșit... Da, inima-mi zdrobită...

Scena XII.

Dante, Paolo.

Paolo. Dante!.. O cerule! de ce me tulbur eu dinaintea lui?

Dante. In numele gibelinilor intruniți la Verona, respunde de voiești să fugi din locurile astea unde mörtea te amenință? Voiești tu să ești victorios împreună cu mine?

Paolo. Nu mai voi decât să mor.

Dante. (Observându-l.) De unde vine astă desperare?

Paolo. Sânt sătul de suferințe.

Dante. Decă slăbiciunea ta va murmură vecinic contra lui Dumneđu, nu-mi mai vorbi de glorie, și lepădă-ți armura.

Paolo. Gloria nu e decât un cuvânt.

Dante. Cauți mormântul! Dar pentru ce? Paolo, nu-mi respunđi?

Paolo. Sufletul meu e virtuos.

Dante. Un singur cuvânt te pöte confundă. Tu ești inocent, și totuș te temi să respunđi!

Paolo. O, lasă-ți la o parte acéstă privire ingrozitöre și solemnă.

Dante. De nu vei vorbi, ești un criminal!.. Ori cari ar fi nelegiuirile ce cutremură pe Paolo, să vorbească: in secolul in care trăiesc nimic nu me pöte surprinde. Și eu veniam aici să-ți spun scopul...

Paolo. Care?

Dante. Dar ești tu vrednic de-a-l cunoște? Deschide-mi atuncea inima ta.

Paolo. Ei bine, divine Dante, află totul... In resbóiele nöstre civile, am supus multe orașe drapelilor gibeline; in Ravēna, pe care o cucerirăm, o tineră copilă, ideal de frumusețe, cu fierele ei fermecate a șciut să captiveze inima mea... Vędđend-o... cu genele plecate in jos, cu mintea ațintită intr'o gândire vagă, cu mâile impregnate, rugându-se pe scările altarului, ai fi ăis că e o feciöră din ceruri sub un vestmânt de muritor. Dar, prin o întemplantare fatală mâna ei mi-a fost răpită... Fără ea, ce să mai fac acum cu viața mea? Am infruntat furia Romei, pentru a o vedé... am revenit...

Dante. Ei bine?

Paolo. Și am aflat, că fratele meu este astăđi bărbatul acelei femei!

Dante. Francisca!.. Misericabile!.. și o iubești încă?

Paolo. Dante, simt c'o ador... mai mult decât intötdéuna.

Dante. Și nu fugi de ea! — O cerule! și zidu-

rile amenințătore n'au cotropit încă corpul teu singerând! Tu stai aci, și pământul, deschis la piciorile tale nu te-a atras încă in ingrozitörea prepastie, cuibul sbuciumelor și al plânsurilor, unde posomoriții osândiți, se isbesc in intunec, impinși de vënturile infernale? și incungiuirați de foc, cu blăsteme ingrozitöre, furioși unul pe altul se zugrum intre dēnșii! Ce! tu tot stai?

Paolo. O tu, interpret al cerului, potole-ți furia ta; vorbește-mi, și te voi ascultă.

Dante. (Luându-i mâna.) Aide, îți voi spune câteva cuvinte eșite din inima mea; căci și eu am suferit de asemenea; și eu am vędut murind idealul viselor mele, femeia-ănger, podöba cerului, dulcele tesaur al virtöței. Tu, ce ț-ai îngălbenit deja fruntea, ce ț-ai secat puterile, te vei face sperjur față cu legile cavaleresci?

Paolo. Decăt să necinstesc o virtute atât de curată, mai degrabă voi fugi din lupte, voi preferi să fiu dat risului public ca un nemernic, și proclamat de viclen și vędđetör! Voi preferi să mor sub greutatea blestemelor celor mai fără de margini. — Amice, decă tu vei zugrăvi nenorocirile nöstre atât de crude, ce dulce armonie va infrumuseța cânturile tale! Oh! cine le va ascultă fără a respândi șiröde lacrimi?... Și eu... Cine-mi va redă atăta amor, atătea farmece? Am meritat ura sa, și me voi pedepsi. Viața nu-mi mai e decât o gröză!

Dante. Amice...

Paolo. (Cu desperare.) Me voi ucide!

Dante. Cerule drept! — Dar nu te gändești tu la munca cea vecinică? Sângele teu, nu-ți aparține! Tu vorbești de mörte? Omule, invëtă a suferi fără să te plângi de sörta! In esil, Paolo, splendörea te-a incungiuirat; eu, n'am găsit pe nimene pentru a me mângăia; alungat, sărac, am vędut rivalii mei triumfând; nu pot astăđi, fără să me cutremur, a gândi cel puțin la copiii mei. Rătăcesc pe jos, fără adăpost; un singur baston își mai remăne, ca slab sprigin al pașilor mei. Cele mai neînsemnate animale ușor își stimpër fömea lor: o pâne numai mi-ar ajunge, și eu, n'am nici pâne; trebuie să cer de pomană, și să îndur bucuria bogatului protector ce întemplantarea mi-l trimete. El cere versuri! cânturi de beție, mie! Nu! Cânturile ce sufletul meu le-a creat pentru credință, devin palide, lăncede pe jețurile de mătăsa! Incungiuirat de ruinele partidului meu invins, — căutat-am eu mörtea? Am făcut ceva mai mult: am trăit; trăiesc pentru a me resbună, și pentru a arată lumii ce negre atentate produce anarchia. Guelf! voi zdrobi eu jugul teu umilitor, pe care martiri iluștri l'au acoperit cu sângele lor; tu poți face, prin hotăririle tale prețioșe, din Dante un esilat, dar nici odată un sclav.

Paolo. Ard de dorința de-a-mi apropiă simțemintele tale, poete: numește-mi dușmanii pe cari, cu prețul vieței, trebuie ai dobori.

Dante. Pe Guelfi! Fie-ți milă de sörta Italiei; fără legi, stăpănită de tirani, ea pierde rușinată: scapă-o, scapă-ne!.. — Fiul meu, ascultă-me: Partidul gibelin, vindecat de frica-i copilărescă, s'a adunat la Verona, pentru a-ș alege un șef, când unul din proscrisii nöștri rentors de curënd, ne vesti de apropiata ta rentörcere. Paolo! toți căpitani, animați de un nobil zel, au onorat pe Paolo cu alegerea lor unanimă; dar, se născu întrebarea: că cine se va însărcină cu periculösa datorie de ai duce actul numirei ce-i va garantă puterea? »Eu, eu singur!« am ăis atunci. Mi-am pus in joc capul... Ace' act étă-l.

Paolo. Ah cerule! — Dămi-l!

Dante. Și acum, ce te mai oprește?... Dece mii de cetățani, alungați de pe la vetrele lor, arde-

tori de resbunare, adun alte mii de luptători. Vino, vino; cu spada în mână să ne ivim în Florența; plângă și ea la rëndul ei. Piza, Arezzo, Plesanța, atac statele principelui Romanilor; Enric de Luxemburg adună pe Germanii. Calcă dar peste un amor nebun, pune-te în fruntea armatei noastre, și atinge fala anticilor Cezari. Dă moștenire secolilor viitori isbândile tale strălucitoare: Cântate de mine, ele nu vor peri odată cu timpul.

Paolo Aidem! ție-ți voi datoră cea mai frumoasă isbândă a mea; voi învinge amorul, voi trăi în istorie: Sunt stăpân deja pe acest amor fatal... Sunt gata... (Se aude sunetul unui corn.) Acesta e semnalul inceperii luptelor cavaleresci. Armele mele!.. (Suitașii îi presint viziera și lancea.)

Dante. Paolo! privirea ta schintiează!..

Paolo. Cine poate să mi se împotrivescă? — Me voi lupta sub ochii ei! (Ese repede; Dante îl urmăzează cu desnădăjduire.)

(Cortina.)

(Va urmă.)

N. A. Bogdan.

Mățul și hârții.

(Pisica și șorecii.)

— Din popor.* —

Gintr'o nôte 'ntunecôsă,
Când eră liniștea 'n casă,
Mățul dormia liniștit,
In cenușă ghemuit;
Nu mai vru gônă să facă,
Cu hârciorii să-și petrecă,
Un cias
Făr necaz.
Mai bine să se prefacă,
Că dörme de nu e șagă;
Incepe a törce tare,
Să cređă că grijă n'are.
Hârții ies din găurele,
Făcënd spățir pringă ele,
Săr, se jōcă, se trântesc,
Din puteri se opintesc.
Veseli tare bucuroși,
Ba ȃeu chiar și norocoși,
Căci o nôte n'au avut.
Să nu-i fie prigoniț,
Mărtanul cel precopsit.
In marea lor bucurie,
Cum erau in veselie,
Unul din cei mai bătrân,
Ce ȃicea că li-i stăpân,
Din gură le cuvëntă:
»Auȃiți copii ori ba?
»Noi astăȃi să ne petrecem,
»Hora mare să incingem,
»Mărtanul să-l ocolim,
»Ciudă mare să-i facem,
»Să jucăm cum n'am jucat,
»De când maica ne-au lăsat.
»Să șcim și noi c'am jucat,
»Făr griji ne-am desfătat.«
Atunci toți in șiruri prinși
S'a.uncău ca tot voinici.
Atunci unu înțelept
Intre ei la crer mai copt,
In voe bună fiind
Și in joc apoi strigând:

„Sūs feciori din mânășore,
„Ș-aprópe de găuriore,
„Căci de măț s'a deșteptă,
„El pe toți ne-a sfășia.“
Atunci cățiva mai sfătoși,
Cu inimă, curagioși,
Iute jocul îl lăsară
Și căutară se spēlară.
Atunci éráș cel bētrân
Care-l numiau de stăpân,
Ăncă una-i întrebă
Și așa le cuvëntă:
»Feciori! sūntem adunați,
„Intre noi fiind ca frați,
»Noi cu toți să hotărîm
»Mățului semn să-i punem:
»Un clopot mare legat
„Chiar la gușe* spēnzurat,
„Ca trezindu-se din somn,
»Să ne dea fērtatul svon,
»Semn de fugă, de fugit,
„In ziduri de pribegit.
„Și așa făr grijă pic
„Să sārîm ca un voinic.“
Ei de asta bucuroși
Toți erau mai norocoși,
Că d'acū le-a merge bine,
Neputēnd a-i goni nime.
Căci clopotul auȃind,
Vor fugi pāmēnt māncānd
Și in ziduri pitulați,
Vor trăi ca niște frați.
La toți asta le plăcea,
Cel bētrân ér întrebă:
„Dar acuma ce-i mai greu,
„Eu acēsta acum vreu,
„Să se pună să se facă,
„Ca să ne căutăm de trebă,
„Care din noi o să pună
„Clopoțelul care sună.“
Asta când o auȃiră,
Cu toții ei inlemniră,
Cine acum să 'ndrăsnēscă
Lucrul să-l sevērșēscă.
Unul ȃice: pune-l tu,
Ălalalt: ba pune-l tu,
Pân in urmă se 'nvoiră
Cu toți ca să-l pună,
Că de și s'ar întēmplă,
Mățul de s'ar deșteptă,
Vēȃēnd mulțimea de ei,
Dör de fric'o tremură
Și-a fugi va căută.
Cu toți de clopot prinȃēnd
Și să-l ridice voinȃ.
Când l'au ridicat,
El că a sunat,
Măț s'a scuturat;
Ei când îl vedea,
Mörtea-i cuprindea,
Toți se resfirau
Ș-apoi nu 'ndrăsniau
Mai mult a ieși,
A se mai glumi,
Mățului să-i pună
Un semn care sună,
Ca plecānd in gônă
Să se facă larmă.
Și d'atunci cu frică
Umblă de pisică.

* Dictată de Iosif Cazamir in comuna Maidan lângă Oravița.

* Grumaz.

Societatea pentru fond de teatru român.

— Procesele verbale ale adunării generale din Caransebeș. —

I

Proces verbal

despre ședința primă a adunării generale a Societății pentru fond de teatru român, ce s'a ținut în Caransebeș la 29 sept. n. 1889.

1. După terminarea serviciului divin, publicul adunat în sala destinată pentru ședințe, prin o deputație constătoare din dnii: Traian Barzu, I. Linzu, și N. Brăila, invită pe vicepres. Societății, dl Iosif Vulcan, la deschiderea adunării.

2. Dl vicepres., primit de cei adunați la intrarea în sală cu strigăte de »să trăiească«, deschide adunarea prin un discurs, în carele arată însemnătatea culturii naționale și de aici necesitatea unui teatru național.

3. Președintele comitetului arangiator, Rds. domn protopresbiter Andrei Ghidiu, bineventeză pe dl vicepres. și pe oșpeți, în numele comitetului.

4. Pentru ședințele adunării se aleg de notari dr. Tr. Putici și Petru Cornean.

5. În absența secretarului Societății, notarul dr. Tr. Putici ceteșce raportul comitetului Societății despre activitatea sa, dela ultima adunare generală încôce. După cetire, se predă acest raport spre censurare unei comisiuni compuse din dnii: Ioan Ionaș, Petru Călcianar, Patriciu Drăgălina, Ladislau Bordaș și Ioan Luca.

6. Raportul cassarului se dă spre examinare unei comisiuni constătoare din dnii: Ilie Curescu, Ioan Linzu, G. Ianculovici, I. Popovici, I. Stoian.

7. Față de membrii distinși, pe cari cu durere i-a pierdut Societatea în anul expirat, și anume: fericitul depia memorie episcopul Ioan Popasu, membru fondator, Sigismund Popovici, și Mircea B. Stanescu membri pe viață, la propunerea presidiului, adunarea își împlinește o sacră datorie, aducând tributul stimei prin sculare.

8. Pentru câștigarea membrilor noi, se aclamă comisiunea compusă din dnii: Cor. Bredicean, Const. Burdia, Timotei Miclea, Iosif Bălan și Nicolae Poșta.

9. Fiind timpul înaintat, în interesul autorului și a celor cari nu sînt de față în ședința acêsta, cetirea disertațiunii dlui prof. Vas. Goldiș despre: »Pessimismul în poeziile lui M. Eminescu«, se amână pe ședința de mâne.

Ordinea de zi fiind exhaustată, ședința se încheie la 1¹/₄, anunțiându-se cea viitoare pe mâne-zi la 10 ore.

D. c. m. s.

Iosif Vulcan,
president.

Dr. Tr. Putici,
notar.

Petru Cornean,
notar.

II

Proces verbal

despre ședința a II a adunării generale a Societății pentru fond de teatru român, ținută în 30 septembrie st. n. 1889 în Caransebeș.

1. La orele 10¹/₂ a. m. dl vicepresident Iosif Vulcan declară ședința de deschisă și se dă cetire procesului verbal din ședința primă.

Procesul verbal se ia la cunoștință și se verifică fără nici o modificare.

2. Dl vicepresident anunță, că după închiderea ședinței prime au sosit doue telegrame, una dela mai mulți domni din Brașov și cealaltă dela Bogșa.

După cetire se iau cu plăcere la cunoștință și se alătură la procesul verbal.

3. Referentul comisiunii esmise pentru examinarea raportului comitetului central, dl avocat Petru Călcianar, ceteșce raportul seu alăturat la procesul verbal.

Raportul cetit se ia la cunoștință în totă estensiunea.

4. Petru Cornean ceteșce disertațiunea »Pessimismul în poeziile lui Mihail Eminescu« de Vasile Goldiș.

Acêstă disertațiune lucrată cu un studiu fôrte adânc se ascultă cu mare atențiune și se exprimă autorului mulțămîta protocolară.

5. Se ceteșce raportul comisiunii esmise pentru câștigarea membrilor, precum și listele de colectare trimise în diferite părți din giurul Caransebeșului.

Raportul se ia la cunoștință, ér domni cuprinși în listele aici alăturate se declară de membri ai societății conform sumelor cu cari au contribuit, precum urmază :

a) Membri ordinari pe viață cu câte 50 fl.: Filaret Musta Caransebeș, Valeriu Pop din Jebel.

b) Membri ordnari cu 10 fl.: Vladimir Spataru din Verșet.

c) Membri ordinari cu 5 fl. pe 10 ani: Petru și Anetta Călcianar din Orșova.

d) Membri ordinari cu 5 fl. pe trei ani: Petru Brancovici, Philip Müller, George Andreevici, Nicolae Biju, Dimitrie Beuca, Dimitrie Popovici toți din Caransebeș.

e) Membri ordinari cu 5 fl. pentru anul acesta: Emilie de Manziarly din Delinești, M. Băiaș din Orșova.

f) Membri ajutători cu 3 fl.: Costica Ionescu Orșova, Andrei Ghidiu Caransebes, Ioan Budințian Bogșa și Avram Maleta din Kettișova.

g) Membri ajutători cu 2 fl.: St. Vior, Marie și Ferdinand, Wassa Teodor, Lazar Nicolaevici din Orșova, Traian Barzu, Stefan Velovan din Caransebeș, Ioan Luca, din Recaș, Ioan Velovan din Rusca-montană, Anton Marschal din Teregova, dr. Aurel Oprea, Maxim Popovici din Bogșa-montană, Avram Corcea, Iosif Maleta, Ioan Imbronie, Dimitrie Bragia din Coștei, Sima Bătan din Varadia, Petru Zepeneag din Verșet.

h) Membri ajutători cu 1 fl.: A. Rusz, Ferdinand Heuduschka, Arcan M. Popp, Krammer Hugo, Negrei, Lafore, Andreevici, Ioanovici, Emil Popovici, Gogoltan, Toma Giurgiuca, H. Hille din Orșova, Iosif Bălan, Ioan Stoian, dr. Leo Mureșan, Ilie Curescu, Ioan Mihai, Nicolae Velcu, Floria Bozgan, Aureliu Petcu, Aureliu Dragan, George Petrescu, George Burn, Paul Dimitrievici, Iefta Biju, Ioan Ionaș, Ilie Moaca, Ioan Lințiu din Caransebeș, Pavel Șandru, Amalia Marschal, Rudolf Szöllösi din Teregova, Mihail Cornean din Delinești, Nicolae Cornean din Apadia, George Măleș, George Tatucu, Iacob Serbescu, David Terfaloga, Rudolf Mateserean, Ida Mateserean din Iablașița, Otto Popovici din Caransebeș, Ioanichie Neagoe, Pavel Borca, Petru Murgu din Petrovasela, Luca Paica din Feneș, Petru Belu din Zorlențul mic, George Grozavescu din Teregova, Ioan Lația din Mutnicul-mare, Loichița Milan Serb, Maior, Ion Duia, Alesandru Ioanovici, Vasile Ciuta din Jebel, Iuliu Petric, Ioan Marcu, Iacob Popescu, Mihai Panajoth, Mihai Perian din Bogșa, Traian Stoica din Soceni, Achim Roșiu din Ramna,

Ioan Bathori din Barbos, Moritz Herzog din Moritzfeld, Simion Schiopu din București, Mihai Corcea, Nicolae Corcea, Nistor Ureche, Sima Maleta, Petru Meogan, Ioan Maleta, Danila Mutacie, Iacob Negru din Coștei.

i) Membri ajutători cu 50 cr.: Mihai Sabeu, Major Bogoltan, Weiskopf, Braun Mor din Orșova, Popovici Iosif, Darvas László, Simion Gabor, Ludwig Roider, Aurel Brinzei din Teregoava, George Serafin, Hermann Weil, Talajdi Zoltan, ér din Telegova, George Mantel, Ioan Balaș, Petru Stroescu, Szuppin Lörincz din Iablanița.

j) Membri ajutători cu 30 cr.: Luerwald Hugo din Teregoava.

l) Membri ajutători cu 20 cr. Pavel Jurjești din Teregoava.

6. Referentul comisiunii esmise pentru censurarea socotelor societății de pe anul expirat 1888/9, dl Ioan Lințiu cetește raportul seu alăturat la procesul verbal.

Raportul se ia la cunoștință, ér comitetului central, la propunerea comisiunii, i se dă absolutul.

7. Referitor la decusul adunării generale din anul trecut, de a se amplifică diarele pentru manipulara averii societății încă cu 3 rubrici, comisiunea pentru censurarea socotelor, prin referentul seu, propune ca totă administrația să se lase la buna chibzuielă a comitetului central.

După o desbatere mai îndelungată se primește propunerea comisiunii.

8. Dl Stelan Velovan face următoarea propunere: să se recomande comitetului central studiarea elocareii capitalului societății, și decă va află de necesară vre-o reformă, să vină cu propunere la adunarea generală.

Se primește.

9) Se propune alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal present.

Se aleg dnii: Andrei Ghidiu, Stefan Velovan și Ioan Ionaș.

10. Dl Petru Calciunar in numele românilor din Orșova, invită societatea de a-ș țină adunarea generală anul viitor in Orșova.

Invitarea se ia cu viuă plăcere la cunoștință și se decide, ca adunarea generală să se țină anul viitor in Orșova.

Fiind ordinea de di eshauriată, dl vice-president Iosif Vulcan mulțamește prin termini călduroși caransebeșenilor pentru primirea și interesul ce l'au arătat față de adunarea generală și declară adunarea de închisă.

Dl Traian Barzu mulțamește dlui vice-president in numele societății pentru ostenela și multele sacrificii aduse intru prosperarea societății.

D. u. s.

Iosif Vulcan,
president.

Petru Cornean,
notar.

S'a autenticat prin subscriși:

Ioan Ionaș,
Stefan Velovan,
Andrei Ghidiu.

Inchiderea espoziției universale.

Paris, ziua St. Dumitru, 1889.

Dle redactor!

In sfârșit étă că eri se serbă cu mare pompă și alaiu inchiderea espoziției. Jupiter pluvius a fost cât se pôte de favorabil celor de pe câmpul lui Marte

și de pe esplanada invalidilor, adecă ambele arene pe care s'a aședat espoziția; și tocmai de aceea ér aseră pe cheiul d'Orsay, care légă aceste 2 arene mari, o imbulzélă și vâicărări oribile.

Stând sus pe o bancă, mi-am aflat și eu scăparea. Ne mai putënd lumea avansă, ceea ce s'ar fi putut face pe lângă o răbdare și indulgență temeinică, s'au apucat unii a da napoi, unii strigau că a intervenit miliția și atunci să fi vèđut cum pirăiau umbrelele, cum se rupea hainele și cum țipau femeile și copiii, până ce unii au spart niște pavilóne și prin intunerec au resbătut de au eșit prin aceste pavilóne, care merg paralel de alungul intregului cheiu. In astfel de imbulzélă nici poliția n'a putut pètrunde să facă ordine.

Și ce éră scopul lunei? Gei de pe câmpul lui Marte voiau să trecă pe esplanada invalidilor unde cântă musica militară; ér cei care o auđise deja, se trăgeau in spre turnul Eiffel care e pe câmpul lui Marte, că se apropiă ora 8 séra, când avea să funcționeze fântănilé săritóre și să se ilumineze turnul. In adevèr minunată privești!

Se spune că subt basin sânt camere in care se face lumină electrică și acésta se transmite prin sticle colorate la țava cu apă. Apa absorbé aceste raze colorate de lumină și numai picăturile când cad reflectéză acésta lumină și astfel le veđi când roșii, când verđi etc.

După aceea pe la 8½ se aud detunături de pe turn, se începe iluminarea turnului, încât cređi că arde in pară roșie de sus până jos. Și nainte de acésta oră e turnul iluminat cu lumina electrică, care inse mai se perde apoi in lumina bengalică.

Palatul Trocadero, care asemenea s'a întrebunțat pentru espoziție, éră admirabil iluminat cu lumină electrică și cu lampióne. Toți copacii, tóte tufele erau pline de asemenea focare luminóse. Strigăte, Marseillesa, societăți de cântări se întreceau. Rachețele au terminat festivitaea. Reflectorii electrici, 2 la numer, din vèrful turnului Eiffel concuau cu splendida lună, încât la acésta te puteai uită, dar la reflectori ha. Bună esperință pentru oculiști francesi, ca să constate de va fi orbit cineva din cauza luminei electrice.

Unul din acești reflectori, éră mai mult dirigeat asupra statuei colosale din mijlocul pajișcei verđi a câmpului lui Marte, care statuă in formă de femeie cu flori in mână represintă Franța; celalalt reflector se dirigea in tóte părțile asupra publicului și asupra fântănilor luminóse.

Decă in alte zile de mare frecvență se urcă numerul vizitatorilor la 300,000, eri cred că s'a întrecut acest număr. De un interes așă mare, séu cum s'ar đice: a sări de-odată la parola dată, numai francesii sânt in stare. Le-a și slugit norocul, cum đisei mai sus, cu timpul frumos. de și in asemenea casuri, ei nu dă napoi de o lecuță de plóie, precum am observat in zilele premergétóre când și prin plóie espoziția nu incetă de a fi vizitată de lume dróie.

Acum mai pôte omul resullă, mai pôte spune ce a vèđut, decă n'a uitat totul; că in adevèr trebuia să-ți scapere picioarele, decă vrei să ajungi a vedé peste tot in timp de 7 zile, cum il aveam eu, și cum puteai să veđi? astfel că-ți albiau ochii de atâtea lucruri variate.

Sânt decis a ve povesti câteceva din cele ce am vèđut, dar ve rog să nu ve așteptați la lucruri mari. Ce am vèđut in zilele dintei am uitat, voi uită și din celelalte, și incetul cu incetul imi voi aduce érăș aminte de unele din ele și vi le voi împărtăși; prin urmare trebuie să fiți indulgenți cu mine. Nici aceea, ve rog, să nu ve supere că-mi voi aduce mai

mult aminte de lucrurile din ramura medicinei. Apoi mai sînt și alte lucruri admirabile în Paris afară de expoziție, pôte că și despre acestea vom ave ocaziune să ne întreținem.

Așă dar, la revedere !

Dr. G. Crăinicean.

Copilul resfătat.

— Veți ilustrațiunea din nr. acesta. —

E primul băiat. Nu-i mirare dară că-i resfătat. Atăta iubire, atăta ingrigire n'a mai simțit alt băiat. Tată-seu, dar mai cu semă mămă-sa, n'are alt gând, decât el. Ar face tot, ar jertfi ori ce, numai ca densusul să fie sănătos, vesel și mare. N'are o bucatură bună, să nu-i dea și lui ; nu gustă o lingură de zamă, să nu-i ofere și lui. Dar el nu primește totdeuna, ba se opune, ba țipă, ba dă din mâni și din picioare, că nu-i flămând, că nu-i trebuie.

Literatură și arte.

Știri literare și artistice. Dl Ioan Gherea va publica într'un volum toate criticele sale apărute în revista „Contemporanul“ din Iași. — *La Focșani* s'au întrunit vineri aderenții ideii d'a face o statuă domnitorului Alesandru Ión Cuza.

Codicii Români procedați de »Constituțiunea Regatului« și urmați de Legile, Regulamentele și Decretele cele mai usuate și de interes general actual-minte în vigóre în România, va apăre în curënd la București. Colecțiune completă a întregii legislațiuni române în vigóre, colonațiată cu textele oficiale, anotați cu trãmiteri la legislațiunile străine cari au servit de model legiuitorului nostru, cu corelațiunea între ele a articulelor diversilor codici, legi, regulamente și decrete și cu reproduceri de teste abrogate, cum și cu toate observațiunile necesare armonisării și concordantei diverselor dispozițiuni legislative, de Constantin Șerbescul, licențiat în drept, avocat din baroul Galațiilor. Un volum de aprosimitiv 50 cõle de tipar de câte 32 pagine, imprimat cu caractere mărune: Nonpareille testut și Perle notele din josul paginilor, edițiune portativă în genul colecțiunilor franceze a lui Tripier și a lui Rivière, Faustin Hélie & Paul Pont, formaturile de buzunar, cuprindënd : 1, Constituțiunea, 2, Codicele Civil, 3, Codicele de Procedură Civilă, 4, Codicele de Comerț, 5, Codicele Penal, 6, Codicele de Procedură Penală, 7, Codicele de Justițiã Militară, 8, Codicele de Justițiã Maritimă, 9, Codicele Silvice, 10) Legile, Regulamentele și Decretele usuale în ordinele cronologică.

Museul industrial din București. Ministerul instrucțiunii și al belor-arte din Paris a promis președentei Atheneului român din București, a trimite pentru viitorul museu industrial, ce se va deschide în palatul din piața Episcopiei, mai multe din operele de artă industrială, proprietatea sa și care a figurat la expoziția universală din Paris.

Tesă de licență. »Căsătoria tratată din punctele de vedere istoric, dogmatic, canonic și moral« este titlul tezei susținută de dl I. Popescu înaintea jurului facultății de teologie din București. Dl I. Popescu, serie »Românul« este primul licențiat dela facultatea de teologie din București.

Români la pictură 'n München. La Academia de pictură din München au fost primiți, după un concurs strălucit, trei români: Obedeian, Luchian și Dolinschi, eșind superiori concurenților lor germani, belgiani și ruși. »Liberté Roumaine« spune, că toți

trei sînt elevi ai dlui Teodor Aman, profesor de pictură la școala de »Bele arte« în București. Obedeian e bursier al regelui Carol.

Bucureștii, descriere geografică, geologică și etnografică, de dl Licherdopol, profesor public din București, a eșit acolo. A se adresă pentru comanda la autor, la librăria Socec și la toate librăriile principale.

Cuvântări funebreale. Sub tipar se află în tipografia archidieceșană din Sibiu »Cuvântări funebreale și memoriale«, cu un adaus de »Texturi biblice pentru cuvântări funebreale« de Zacharie Boiu, asessor consistorial, etc. Prețul abonamentului e 1 fl. 50 cr. v. a. de exemplar broșurat, afară de porto postal. Abonamente se primesc la tipografia archidieceșană și la institutul tipografic din Sibiu, apoi la tipografiile: archiepiscopescă din Cernăuți, diecesane din Arad și Caransebeș, la toți dnii protopresbiteri din mitropolie, unde pretutindeni sînt depuse prospecte mai detaliate și cõle de abonamente, în fine direct la autorul în Sibiu (strada măcelarilor nr. 21.) După eșire, scrierea, care va cuprinde 17—18 cõle tipărite, se va vinde cu preț urcat.

Pentru bibliotecile școlare. Domnul Vasile Pentri anunță, drept respuns la întrebările, ce i se adresază, că, mai avënd puține exemplare complete din »Școala Română«, tomul I, III, și IV (tomul II e epuizat,) ẽr din »Școala Practică« toate patru tomurile, reduce prețul la câte 1 fl., plus 10 cr. porto de fiecare tom. Toate 7 tomurile la olaltă costă 7 fl., plus 50 cr. porto și recomandare. (Mai înainte au costat aceste 7 tomuri 25 fl.) Cum se știe, foile aceste sînt un adevãrat tesaur de tractate pedagogice și lecțiuni practice. Comandele sînt a se adresă la autor în Năsẽud (Naszód), unde se mai află : »Legea de pensiune«, pentru invetãtorii poporali din Ungaria dimpreună cu ordinațiunile ministeriale publicate în urmă. Exemplarul 20 cr. — »Plan de invetãmânt pentru școalele poporale nemaghiare.« În înțelesul art. de lege XXXVIII din 1868 și XVIII din 1879. Edat în urma ordinațiunei ministrului r. u. de culte și instrucțiune publică din 29 iunie 1879, nr. 17.284. — »Plan de lecțiuni« pentru școale elementare românești. Intocmit pe treizeci de sãptãmâni. De V. Petri. Un exemplar 25 cr.

Cãrți de școlã. Vor apăre în curënd : a) Proșodia latină pentru clasele IV și V de gimnasia și licee din România, de dl Gh. Dem. Teodorescu, profesor de limba latină la liceul Matei Basarab. b) De același Tristele lui Ovidiu (elegii alese) pentru clasa IV gimnasială, conform programei.

Calendarul diecesan aradan pe anul 1890 a eșit de sub tipar și cuprinde afară de partea calendaristică, lecture de dnii Augustin Hamsea, S. I. Bocșan, T. Pinter, T. Ceantea, I. Groșorean ; și poesii reproduse din Alecsandri, Eminescu, Andrei Mureșan și câteva doine poporale din Biharea. Prețul 30 cr.

Diare noue. *Gãrbaciul* se numeșce un diar umoristic, care a început să iasă la Craiova. — *Hep-Hep*, diar umoristic, va apăre la Ploesști, spre a eternisă acẽsta lozincă a conservatorilor.

Teatru și musică.

Știri teatrale și musicale. Tenorul *Gabriclescu* face mare efect în teatrele din Italia ; diarele venețiane îi scriu elogiuri și constatẽză progresul mare ce a făcut artistul. — *Dra Florica G. Solacoglu*, elevă a dnei Tarpet-Monot, profesorã la conservatorul musical din Paris, a fost classată a doua din cele 17 eleve primite la conservator ; numărul concurențelor a fost 236. — *Dl Fr. Ondricek* a dat

la București în duminică trecută al doilea concert, cu concursul dnei Ressay Ionescu.

Teatrul Național din București. Comedia »Femeile noastre«, localizată după Moser, de dl Gusty, a obținut un succes din ce în ce mai mare, încât s'a jucat de opt ori, un ce rar la Teatrul acela. Acuma s'a pus în repetiție o altă piesă, »Prima schinteie«, localizată de dl Malla.

Corul vocal român din Biserica-albă va da la 4/16 novembre o serată musicală în localitățile reuniunii germane așa numite Burg, cu programa: 1. Ouverture »Madonna des Juden« de Dellin, executată de capela militară a reg. c. r. de infant, nr. 43. 2. »Prințesa din Cannibalia«, séu »Nebunia și fotografia«, operetă comică în 2 acte, de R. Gené, traducerea de Corneliu Strimbeiu. Persoanele: Auvai, regele din Cannibalia. Prințesa Pumfia, fiica lui. Coma, Colton, Semicolon, Punctum, miniștri. Zaruchii, conducătorul gardei. Albumin, fotograf din Europa. Cali, servitorul lui. 1-lea, 2-lea, 3-lea nebun. Un preot. Locuitorii din Cannibalia, dignitari, păditori și nebuni. 3. »Iubita viață a României«, vals de Iovanovici, executat de capela milit. a reg. de infant, nr. 43. Urmează jocul. În ora de pauză Calușerul și Bătuta, executate de membrii corului din Vrani.

Concert popular. Corul vocal gr. or. din comuna Cuvești, protopresbiteratul Lipovei, a dat la 14/26 octombrie o petrecere cu joc precedată de un concert cu următoarea programă: 1. »Cuvânt de deschidere« rostit de G. Tomi, invățător. 2. (Motto) »Cântă Române.« 3. »Salutarea patriei«, cvartet executat de corul vocal. 4. »Puterea cea mai mare«, poezie, declamată de A. Popovici corist. 5. »Dulcea viață«, cvartet. 6. »Despre educațiune«, disertație de Titu Teșan corist. 7. »Dâmbovița«, cvartet. 8. »Marcul« fabulă decl. de I. Avramovici corist. 9. »Lume, lume«, cvartet. 10. »Cântecul moșnegului«, decl. de Z. Jichieiu corist. 11. »Lite mamă!« cvartet.

Concertul Burada la Paris. Cetim în »L'Eclair« din Paris, că dl Teodor Burada, profesor la conservatorul din Iași, a dat de curând un concert la espoziția din Paris și a obținut un succes strălucit. Dl Burada a executat în preința unui auditor compus din aproape o mie de persoane mai multe bucăți de concert, cari au fost foarte bine primite. După aceea a cântat »doina, buciumul« și alte cântece naționale românești din cele mai caracteristice, cari au încântat auditorul și au produs un entuziasm indiscripabil. A fost acompaniat la piano de dl George Samothe pianist compozitor și organist al M. S. reginei Isabela II, »L'Eclair« constată că dl Burada, care a dat mai multe concerte în țările balcanice, este un artist de mare talent și mănuește arcușul cu un brio și o siguranță care-l pun printre cei mai buni artiști.

Coruri militare Cetim în »Telegraful Român« din Sibiu, că dirigintele capelei militare dela regimentul nr. 31 staționat în Sibiu a ales dela fiecare companie feciori, cari au mai bun auz musical și voce și a format două coruri: unul român și unul german în câte două voci. Instrucția o dă însuși dirigentul în fiecare duminică și serbătoare dela 10 ore începând așa, că corurile se perondéză într'o duminică cel român și într'alta cel german. Acești feciori, după ce vor fi bine instruiți, vor ave să instrueze însuși pe feciorii din »zug«-uri; corurile vor continua și se vor perfecționa și mai departe așa, că la ocaziuni serbătorești și la aniversări se vor produce cu diferite piese. Corul român va executa și în biserică imnul monarcului, ori de câteori musica militară va fi impededată a însoți pe feciorii români la biserică. E interesantă vorbirea, cu care și-a deschis prelegerile dirigentul. Densul a accentuat, că fe-

ciorii de român au voce sonoră și auz musical, dar adeseori, când se află la beutură, strigă până ce răgușese și cântă fără nici o noimă. Densul voește să pregătască pe feciori așa, că și când se află la un pahar de beutură să știe cântă cântece de lume frumoșe cu tact, încât să stai de-a dragul să-i auzi cântând și așa să nu-și strice nici peptul, nici vocea. Noi numai felicită putem pe dl dirigent pentru nobilul zel ce-l desvôltă. Aдаugem tot de-odată la acest loc, că în fiecare lună însoțește odată musica militară feciorii de român la biserică din »Grôpă.«

Biserica și școlă.

Șciori bisericești și școlare. *Delegațiunea congresuală* pentru afacerile de despărțire ierarhică de către serbi, s'a intrunit la Arad, sub presiunile Pr. SSale părintelui episcop Mețian și-a rezolvit mai multe agende trimise la competența sa prin congresul național-bisericesc din Sibiu. — *Reuniunea Mariană* a învățătorilor români din fostul district al Năsăudului, s'a suspendat de către comitele suprem de acolo. — *Dșora Lucreția Fundescu* a făcut cu succes esamele pentru diploma de licențiată în științe, la universitatea din Geneva; dșora Fundescu urmează studiile, voind a da examenul de doctor în științe. — *Dșora Alesandrina Cristu*, absolventă a cursului froebelian din Brașov, a fost aleasă conducătoare a grădinei froebelienne de copii internaționale din București unde și-a și ocupat postul.

Societatea Junimea din Cernăuți ne-a trimis raportul seu pe anul administrativ din urmă. Din acesta vedem, că societatea, sub conducerea baronului Ales. Hurmuzachi, progresază frumos, având 18 membri onorari, 10 fundatori, 3 spriginitori, 42 emeriți și 39 ordinari. Cabinetul de lectură are 51 diare, ér în bibliotecă se află 1642 tomuri, 1066 volume și 569 broșuri. Averele societății se urcă la 1680 fl. 38 cr. Totodată adaugăm, că societatea s'a constituit pe anul administrativ 1889/90 în modul următor: A) Comitetul: Președinte: Teofil Gramatovici stud. jur.; vice-președinte: Teofil Bendeschi, student jur.; secretar I: Petru Ionescu, student teol.; secretar II: Constantin Isopescul, stud. jur.; cassar: Ambrosie Gribovicu, student teol.; controlor: Adrian Popovici Desseanu, stud. teol.; bibliotecar: Constantin Berariu, student filos.; econom: Nicolae Hacman, student juris. B) Comisiunea literară: Constantin Berariu, stud. fil.; Petru Ionescu, stud. teol.; Adrian Popovici Desseanu, stud. teol.; Constantin Isopescul, stud. jur.; Temistocle Bocancea, stud. juris.

Universitatea din București. Dl profesor Gr. G. Tocilescu a început prelegerile anului școlar 1889/90 la facultatea de litere din București, vineri 27 octombrie (8 nov.), ora 8 a. m. și le va continua în toate zilele, vinerile și sâmbetele dela 8 până la 9 și jumătate. Joi va tractă istoria grăcă, vineri istoria republicii române, ér sâmbătă istoria imperiului roman. Lecțiunea de deschidere a fost consacrată cestiunei: »Despre originea perioadelor istorice și teoria generațiilor.«

Completarea universității din Cernăuți. Bucovinații vor serba în curând deschiderea unei noue facultăți la universitatea din Cernăuți. E vorba de a se înființa și facultate de medicină, și lucrările preparative se fac cu mare activitate. Bugetul de spese e statorit și puterile didactice încă nu lipsesc. Prin înființarea acestei facultăți în metropola Bucovinei se realizează o dorință scumpă și de mult așteptată a bucovinenilor. În special tinerii români, cari în lipsa mijloacelor materiale nu puteau cerceta universitățile străine, vor află un mare sprijin.

Ce e nou?

Hymen. *Dl drd. Valeriu Morariu* și dșora Maria Vărărean la 16 l. c. își vor serbă cununia în Bistrița. — *Dl George Miclău*, absolvent de teologie din Arad, s'a logodit cu dșora Iulia E. Iancovici, învățătoare în Banat-Comloș. — *Dl Emil Petrovici*, vice-notar la judecătoria cercuală din Alibunar, la 12/24 octombrie s'a cununat cu dșora Iulia Bugarsky din St. Nicolaul-mare. — *Dl M. Dalea*, învățător, la 17 novembre se va cunună cu dșora Elena Doboșan în Crișiova. — *Dl Nicolae Socaciu* teolog abs. și dra Eusevia Ioanovici își vor celebră cununia în 5/17 novembre în Boiul-mare. — *Dl Ión Petric Răsnovan* din Câmpinia și dșora Maria Popescu din Brașov, își vor serbă cununia în 5/17 novembre, în biserica sft. Nicolae din Brașov. — *Dl Victor Stoica* și dna Lucreția Bucșa își vor serbă cununia la 17 novembre în Alba-Iulia.

Invenția unui român. Intr'un diar bucureșcean cetim, ca la concursul ținut la cercul agricol din Craiova sub președința ministrului agriculturii, comerțului și industriei, în luna curentă, dl Antigon Hurmuzi, de profesiune mecanic, a prezentat juriului o mașină de ciuruit și vânturat grăul, propria sa invențiune. Această mașină are proprietatea a vânturării pe și o sută chile, alegând și separând pe fiecare în parte, adună din el sęcara, neghina și ori ce alte materii străine.

Introducerea procedurii verbale. Se dă ca sigură șcirea, că ministrul ungueresc de justiție va prezintă dietei cât mai curând un proiect de lege cu privire la introducerea procedurii verbale la judecătorii de cerc. Scopul acestui proiect de lege este adecă introducerea procedurii verbale în toate afacerile ce cad în sfera de putere a judecătoriiilor de cerc, őr ca for de apelațiune al acestor afaceri se va introduce, în locul Tablei reg., primul colegiu judecătoreșc, adecă Tribunalul.

Decentralizarea tabelor regeșci. »P. Hirlap« așlă, că ministrul nostru de justiție Desider Szilágyi, va așterne dietei proiectul seu de lege privitor la decentralizarea tabelor regeșci înainte de desbaterea budgetului ministerului de finance. Ministrul Szilágyi voeșce ca să se ocupe cât de grabnic cu executarea decentralisării tabelor regeșci, astfel ca cel mult dela 1 ianuarie 1891 tablele regeșci să-și pótă începe activitatea.

Înaintări în armata comună. Cu 1 novembre au mai fost înaintați la gradul de căpitan cl. I căpitani de cl. II: Dumitru Brumariu la reg. 83, Enache Ioan la reg. 33, Stefan Bogatu la reg. 69. La gradul de căpitani cl. II locotenenții: George Petrovan la reg. 52, Constantin Cuculj la reg. 51, Simeon Drăgan la reg. 63, Daniil Bădescu la reg. 5, Nicola Chintoan la reg. 5, Dumitru Mihailovici la reg. 70; la gradul de locotenenți sublocotenenții: G. Crișan la reg. 16, Victor Breghian la reg. 5. La vênători: căpitanul de cl. II Stefan Rogoz la bat. 31 la gradul de căpitan cl. I. La artilerie sublocotenentul Coloman Chiticianu la gradul de locotenent. În rezerva de infanterii sublocotenentul Vasilie Mărginean la gradul de locotenent. În intendanță: subintendantul Gavril Cociubă la rangul de intendant. În administrația caselor militare, directorul de cl. II Stefan Basarabă la rangul de director de cl. I.

Bilete de călătorie pe căile ferate, după cum am spus, dela 1 ianuarie 1890 se vor puté cumpără și dela oficiile poștale. Aceste bilete sânt atât de lungi, cât doue bancnote de 1 fl. puse lângă olaltă;

biletele sânt împărțite în 14 părți, adecă după zone, și pe fiecare zonă e tipărit prețul. Biletul se pótă tăia la fiecare linie, care desparte zonele, astfel, că decă cineva călătoreșce d. e. 8 zone, atunci biletul îi va fi tăiat la a opta rubrică. Cei ce călătoreșce tote 14 zonele, primesc biletul întreg. Oficialul poștal are să insemne totdeuna pe bilet locul de unde începe și unde se sfărșeșce călătoria, el totodată pune sigilul poștal, adecă datul țilei. Nici un călător nu e legat de termin, înțelegem așă, că el nu are să călătoreșcă cu biletul atunci când îl cumpără, ci îl pótă folosi biletul când îi place.

Necrolog. *Maria Muntean n. Popovici*, soția preotului Clemente Muntean din Limba în Ardeal, a murit la 12 novembre, în etate de 66 ani.

Poșta redacțiunii.

Un mort învial. Cine e autorul? Decă ne traduci ceva, alege din autori cunoscuți. Înca pentru ortografie, te rugăm de nou să observi ceea adoptată de noi.

Femece. Altă fôie o pótă întrebuința, noi nu o putem. Așteptăm cu plăcere articolii promiși.

miși.

Paris. În aceea privință n'am publicat încă mai nimic.

Picături de Maria-Zell pentru stomac,

fôrte folositoare în tôte bôlele de stomac.

Schutzmarke.

Vindecă: lipsa de apetit, slăbiciunea stomacului, respirațiunea mirositoare, paliditatea, rigăelile, colica, catarul de stomac, acrêla 'n gât, gâlbănarea, grêța, vêrsarea, durerile de cap (decă provin din stomac), sgârciurile de stomac, inculțura, îngreunarea stomacului, hemoroidele etc. Prețul unei sticle, cu Marca de invențiune, instrucțiune pentru întrebuințare 40 cr.; duplă 70 cr. Expedițiunea centrală prin farmacistul Carl Brady, în Kremsier (Moravia.)

Avertisment! Veritabilele picături de Maria-Zell pentru stomac se falsifică și se imităză mult. *Semnul veritabilității* este, că fiecare sticlă trebuie să fie împachetată în hârtie roșie, *provădită cu marca de sus* și să aibă *regulele de întrebuințare*, mai observându-se, că este tipărită în *imprimeria lui H. Gusek în Kremsier.*

Hapuri purgative de Maria-Zell.

Aceste hapuri (pilule) care de mulți ani se întrebuințeză cu cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incueri, se falsifică mult. Cumpărătorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului C. Brady, Kremsier. Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Decă banii se trimit înainte, se expedeză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl. 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20 cr.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sânt niște lécuri secrete. Descrierea se află în regulele de întrebuințare care se alătură la fiecare sticlă și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se află de vëndare: în *Oradea-mare* la farmaciștii: E. Ember, Lud. Molnár, George Nyiry, Carol Bleyer, Ales. Heringh și la misericordiani; în *Berețy-Ujfalú* la farm. Geza Tamásy, în *Kis-Marja* la farm. Fr. Gallasy; în *Komádi* la farm. G. Scholtz; în *Salonta* la farm. L. Kovács și Fr. Podráczky.

5-43

Călindarul sêptemânei.

Diua sêpt.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sorele
Dum. 23 după Rusali	Ev. 5 dela Luca c. 16, gl 6, a inv. 1	res	ap
Duminecă	5 Mart. Galacteon	17 Emma	6 5 9 4 28
Luni	6 Par. Pavel martun.	18 Eungen	7 1 4 28
Marți	7 SS 33 Mart. Miłentina	19 Elisabeta	7 2 4 26
Mercuri	8 7 Arch. Mich. și Gavril	20 Corbinița	7 4 4 25
Joi	9 Mart. Onosifor	21 Maria jertf.	7 5 4 24
Vineri	10 Apos. Erast	22 Cecilia	7 7 4 23
Sâmbătă	11 M. Mina și Vichent.	23 Clemens	7 8 4 22

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN**

Cu tipariul lui Otto Hùgel în Oradea-mare.